

Pullapää prügi
hakkab peagi kokku korjama riik, kes reformimata riigimaa endale tahab jätta. Lk 3

Astrid Lindgreni röövlilugu
jõudis Iloni Imedemaal publiku ette. Lk 4

Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

TEISIPÄEV, 14. NOVEMBER 2017 | NR 132 (4077) | 1 EURO

Kaia Kanepi

avameelne
ülestunnistus on
enesekaitse.
Lk 5

● SOTSIAALKINDLUSTUSAMET LUBAB MAKSTA

Sotsiaalkorteri elanikud jäid toetusest ilma

Noarootsi valla sotsiaalmajas Pürksis elav 68aastane Tiia Lõžina pole rahul, et nii tema kui ka koos temaga samas korteris elavad pensionärid ei saa üksi elava pensionäri toetust, kuigi sealse korteri elanikud on igäüks eri leibkonnas.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Tänavu maksti üksi elava pensionäri toetust esimest korda. „Kõik said, meile ei antud,” nentis sotsiaalkorteri elav Lõžina.

„Meil on selline asi, et üksi elavatele vanainimestele anti 115 eurot pensionitoetust. Meie elame sotsiaalmaja ühiskorteri, igäüks omaette toas, kuid nüüd loetakse, et oleme ühes leibkonnas, ning selle tõttu jäime toetusest ilma,” ütles Lõžina. „Aga mina elan tegelikult ju üksinda, me kõik oleme siin eraldi leivas.”

Jooksutati edasi-tagasi

Pürksi sotsiaalmaja ühiskorteri elanikud maksavad igäüks eraldi üüri toa ruutmeetrite põhjal. Ühises kasutuses on neil nii köök, koridor kui ka pesuruum.

Lõžina selgitas, et tema arvates on ebaõiglane, kui hooldekodus elavad vanurid saavad toetust, kuid nemad mitte. Noarootsi vallamajas ollakse aga arvamisel, et riik on käitunud õigesti, sest hooldekodu elanik maksab teenuse täies mahus kinni, andes selleks kogu oma pensioni ja rohkemgi veel. Sotsiaalmaja elanikud maksavad vallale vaid sümboolset üüri.

Üksi elava pensionäri toetus

Üksi elavad vanaduspensioniealsed saavad toetust 115 eurot üks kord aastas. Pensionär ei pea toetust ise taotlema, toetus makstakse välja pärast andmete kontrollimist.

Selleks et saada toetust, peab inimene ajavahemikul 1. aprillist 30. septembrini vastama kõikidele järgmistele tingimustele:

- olema vanaduspensionieas;
- elama rahvastikuregistri andmetel üksi;
- talle on määratud pension ja selle igakuine netosumma on väiksem 1,2kordsest Eesti keskmisest vanaduspensionist (470 eurot).

Peale üksi elavate pensionäride on õigus saada üksi elava pensionäri toetust ka hooldekodude elanikel ja eestkostjatel-eestkostetavatel.

Muret käis Lõžina esimese hooga kurtmas paarisaja meetri kaugusel asuvas vallamajas. „Vallavalitsusest öeldi „ei”, nentis Lõžina. Seejärel helistas naine sotsiaalministeeriumi. Seal saanud ta vastuseks, et peab oma murega pöörduma rahvastikuregistrisse. Rahvastikuregistrist öeldud, et nemad ei saa aadressi niisama lihtsalt muuta, ning suu-

natud Lõžina taas vallavalitsuse. „Läksin jälle valda oma sotsiaaltöötaja juurde. Tema hakkas asja uurima,” meenutas Lõžina. „Hiljem ütles ta mulle, et valla maanõunik teeb toad korteriteks ja et sel juhul elaksime igäüks omaette aadressil.”

Paar päeva hiljem läinud Lõžina vallamajja uurima, kui kaugel asjaga ollakse. „Öeldi, et ei saa midagi teha, tube polevat siiski võimalik eraldi aadressidena vormistada,” lautas Lõžina käsi. „Nõunik ütles: kui te kuskil metsatukas elaksite, siis saaksite toetust, praegu aga elate valla korteris soojas toas.”

Register korda

Lõžina ütles, et ta on aja hammasrataste vahele jäänud ning soovib, et toetuse, mida riik talle ei maksa, annaks vallavalitsus. „Kui mina pole seda raha saanud, siis mina tahan, et vald kompenseeriks selle,” oli Lõžina resoluutne. Pensioni saavat vanaproua vaid 300 eurot kuus.

Haldusreformi tulemusel on Noarootsi vald ühinenud Lääne-Nigula vallaga. Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus soovitas Lõžinal ning teistel Pürksi sotsiaalkorteri elanikel kirjutada toetuse saamiseks vallavalitsus-

Pürksi pensionär Tiia Lõžina jäi registrikande pärast toetusest.

sele avaldus ja viia see Noarootsi vallamajja. Seda, kas taotlejad ka toetust saavad, Lõhmus öelda ei osanud.

„Kui toetuse taotlus vastab Noarootsi valla kriteeriumidele, siis miks ka mitte,” ütles vallavanem.

Lõžina on Pürksi sotsiaalmajas elanud 16 aastat. „Selles korteris läheb kümnes aasta,” nentis vanaproua.

Pürksi sotsiaalkorteri elab praegu viis pensionäri. Üks neist on aasta ühiskorteri elanud rästoolinimene Sirje Schönberg. „Olen koju koos pojaga registreeritud ja selle tõttu ma seda toetust niikuinii ei saa,” nentis Schönberg.

Lõhmuse sõnul on olnud paar juhtumit, kus üksi elav pensionär on toetusest ilma jäänud selle tõttu, et samale elamispiinnale on sisse kirjutatud mõni sugulane, kes seal tegelikult ei elagi.

„Oleme aidanud neil registriandmed korrastada,” ütles Lääne-Nigula vallavalitsuse registripidaja Helgi Laug.

Sotsiaalkindlustusameti nõunik Merle Sumil-Laanemaa ütles, et kui rahvastikuregistri andmed korda tehakse, maksab amet juba sel aastal toetuse välja.

TAMREX

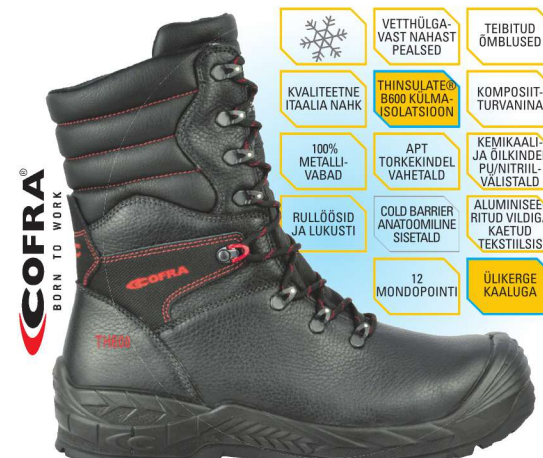
ALATI PARIM tööjalanõude VALIK!

COFRA **Tauksi** S3 CI SRC talvesaapad
art FW580
HIND 69 €

COFRA **Bragi** S3 CI HRO SRC talvesaapad
art 13600
HIND 99 €

COFRA **Muspell** S3 CI WR HRO talvesaapad
art 13500
HIND 139 €

TAMREX OHUTUSE OÜ

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 • TARTU Aardla 114, Ringtee 37a • PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3 • RAKVERE Pikk 2 • VIJANDI Riia mnt 42a • JÕHVI Tartu mnt 30
VÕRU Piiri 2 • VALGA Vabaduse 39 • NARVA Maslovi 1 • HAAPSALU Ehitajate tee 2a • PAIDE Pikk 2 • JÕGEVA Tallinna mnt 7 • TÜRÜ Türi-Alliku • RAPLA Tallinna mnt 2a

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

**UUS KAUPUS
KEILA
Keki tee 1**

● JUHTKIRI

Presidendi ja pensionäri palk

Riigikogu arutab praegu kõrgemate riigiametnike palgatõusu üle, soovides leida valem, mille abil palku igal aastal tõhusalt kergitada.

Juba mitu aastat on kõrgete riigiametnike, aga ka valitsuse liikmete ja presidendi ning parlamendi liikmete palk olnud kindlaks määratud. President, riigikogu esimees ja peaminister teenivad ligi 5300 eurot kuus, saades riigiteenijate ametipalkade seaduse järgi kõrgeimat palgamäära. Riigikogu liikmed saavad sellest 65 protsenti ehk 3437 eurot. Nendele summadele lisandub esindustasu.

Riigikogu põhiseaduskomisjoni meelest peaks riigiteenijate palgad kasvama niisama kiiresti kui pensionäridel. Et kui pensionäridel kasvab pension 5 protsenti aastas, siis nii olgu ka riigiteenijatel. See tundub aus, kas pole?

Aga see ainult tundub aus, sest keskmine pension on ligi 10 korda väiksem kui riigikogu liikme palk. Kui keskmisele 370eurosele pensionile liita 5 protsenti, tähendab see umbes 18 euro suurust summat. Kui presidendi 5300eurosele palgale liita 5 protsenti, tähendab see 265 eurot.

Kõrged riigiametnikud ja poliitikud vajavad väärilist tasu, kuid nende palka ei saa siduda valemiga, millega arvestatakse pensionitõusu. Selline lahendus oleks ebaõiglane, sest pensionide tase on madal. Väikese sissetulekuga inimeste elatusraha kiires tempos kasvatamine on õigustatud. Kõrge sissetulekuga ametnikud ja poliitikud on niigi praegu juba heas positsioonis ega vaja pensionäridega võrreldavat sotsiaalse kaitse mehhanismi.

Kui peaministri, presidendi või riigikogu liikme palgatase on põhjendamatult madal, tuleb seda tõsta, aga väär oleks siduda kõrgepalgaliste sissetulek süsteemiga, mis tagab iga-aastase palgakasvu. Seda põhjusel, et riigisektor peab olema eeskujuks sissetulekute käärade leevendamisel. Viimased on Eestis niigi suured.

● TEISED LEHED

Ene Pajula: kui vingumise energia kuluks ülesehitamisele

POSTIMEES. Mammi elufilosoofia on üldiselt lihtne: ela ise ja lase teistel elada, kirjutab ajakirjanik Ene Pajula.

Pajula kirjutab Postimehes kolumne väljamõeldud tegelase mammi nimel. „Aga kui miski mammi südame pahaks ajab, siis on see lõputu vingumine. Mammi on täiesti kindel, et kui kümme protsenti vingumisele kulutatud energiat kasutatakse millegi plussmargilise loomisele, juba siis oleks maailm palju parem paik,” kirjutab Pajula.

Pajula tõi kaks näidet Vikerraadiosse helistavatelt inimestelt. „Keegi daam, kelle nimi pole mammile meelde jäänud, tuleb järjekindlalt eetrisse, ja olgu teema milline tahes, tema kurdab sureva luige häälega selle üle, kui kahju tal on üksikutest puudega vanainimestest, kellest keegi ei hooli,” kirjutab Pajula.

Pajula märkis, et hädaldamise asemel võiks kohalikule omavalitsusele teada anda abivajajast.

„Ja siis on Vikerraadio *vox populi*’s muidugi klassika – Tanel Tallinnast,” märkis Pajula. „Kuidas kõik siin Eestis on nii halvasti-halvasti. Viimati parastas ta selle üle, et näe, läkski meie e-riik sinna, kus pipar kasvab!”

● LAUSELAEN

„Teil ei ole lubatud Katrini kommentaare kasutada!”

Haapsalu Linnahoolduse juhataja **Alo Lõps**. LE, 11. november 2017

Sammud, mis toetavad perede õnne

Vanemahüvitist hakati maksma 2004. aasta veebruari alguses, sama kuu lõpus sain oma esimese poja, kes küll kiirustas ilmaletulekuga.

Olin südamest tänulik riigile, et mul oli võimalik täielikult pühenduda lapsele ja tema tervisele, muresemata, kuidas majanduslikult hakkama saada. See oli suur asi siis ja on kahtlemata ka praegu. Usun, et nüüdsed noored vanemad oskavad samuti hinnata meie vanemahüvitist.

Eelmisel aastal nädalakirjas Economist avaldatud artikli põhjal oli just Eesti kõigi OECD maade seas esikohal kui väikelaste vanemate vastu kõige lahkem riik. See on üsna uhke tiitel. 13 aastaga on aga mõndagi muutunud, mistõttu võib praegu öelda, et healgi süsteemil leidub nõrku külgi. Üha enam on tõusnud tähelepanu keskmesse see, et meie vanemahüvitise süsteemi reeglitel napib paindlikkust.

Näiteks mina läksin oma äsja aastaseks saanud teise lapse kõrvalt 2008. aastal tööle miinimumpalga eest, sest rohkem tollal kehtinud kord ei lubanud. Endiselt on vanemahüvitise maksmise perioodiks 18 kuud, mis tuleb järjest ära kasutada. Praegu on nii töötajate kui ka tööandjate ootused ja vajadused teistsugused kui eelmisel kümnendil. Samuti on muutunud arusaam ema ja isa rollist. Paraku kehtiv süsteem sellele veel ei vasta ega motiveeri piisavalt isasid oma lapsega koju jääma. Elu on ikka kirjum ja dünaamilisem, kui seadustes kirjas on.

Vanemahüvitise süsteemi paindlikumaks tegemisest ning töö- ja pereelul paremast ühitamisest on aastate jooksul palju räägitud. Praeguseks on suuremad debadid maha peetud ja sel sügisel peaks riigikogu seadustama vanemahüvitise reformi, mis rakendub järk-järgult lähiaastail.

2018. aasta 1. märtsist suureneb märkimisväärselt vanemapuhkuse

LIISA OVIIR
riigikogu liige, SDE

ajal lubatud teise sissetuleku määr. Vanemahüvitise maksmise ajal on võimalik teenida ilma, et hüvitist vähendataks kuni pool hüvitise ülempiirist, mille suurus saab hinnanguliselt olema tuleval aastal 1544 eurot. Praegu vähendatakse vanemahüvitist saava töötava lapsevanema hüvitist siis, kui töö eest saadav tulu on suurem kui 430 eurot. See samm tagab vanemale võimaluse teha väikelapse kasvatamise kõrval sobiva koormusega tööd ja säilitada oma erialased oskused.

Uus kord annab alates 2020. aastast suvest vanematele õiguse peatada vanemahüvitise maksmine ja seda siis vastavalt oma soovile taasalustada kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. On fakt, et mitmel pool on keeruline leida alla kolmeaastastele lastehoiukohti. Vahel ei luba seda mureteev emasüdagi. Paljude erialade puhul tähendab kolm aastat järjestikku kodus olemist ka kvalifikatsiooni tuntavat vähenemist.

Paindlikum süsteem arvestab enam iga pere vajadustega. Ta võimaldab töötada lühemaid perioode, näiteks siis, kui vanavanemad saavad lapselapsega kodus olla. Ka on edaspidi võimalik leppida tööandjaga kokku just sellises töökorralduses, mis vastab lapse ja tema vanema, aga ka tööandja vajadustele.

2020. aastal pikeneb ka isapuhkus. Nimetatud muudatus väärtustab isa-

● Praegu vähendatakse vanemahüvitist saava töötava lapsevanema hüvitist siis, kui töö eest saadav tulu on suurem kui 430 eurot.

Pensioniihistu keskpanga pihtide vahel

Eesti Pank avaldas eelmisel nädalal analüüsi, milles viitas pensioniihistu Tuleva ärimudeli riskidele. Eesti kõige noorem pensionifondide valitseja Tuleva on asutamisest saadik propageerinud pensioniraha investeerimist indeksfondidesse, sest nende valitsemistasu on väiksem ja oodatav pikaajaline tootlus suurem aktiivselt juhitud fondidest.

Eesti Pank märgib oma kaks korda aastas ilmuvas finantsstabiilsuse ülevaates, et indeksfondid võivad kujutada süsteemset riski. Viimane väljend tähistab tõsist ohtu finantsstabiilsusele ja reaalmajandusele.

Teise samba indeksfondid on Eestis esialgu veel väga väikese mahu. Teise samba 3,5 miljardist on indeksfondides umbes 50 miljonit, aga kõikide indeksfondide kasvutempo on ülikiire.

Sellised passiivselt raha paigutavad fondid on praegu kõige populaarsemad, pensionikogujad näevad neis päästerõngast, mis annaks suuremat tulu. Miks see nii on? Sest Tuleva agressiivne turundus on üles ehitatud seniste fondivalitsejate kritiseerimisele, rünnates ennekõike kõrget haldustasu. „Kuna puudub tõestus, et aktiivne juhtimine investoritele väärtust looks, siis Tuleva sellele pensionikogujate raha ei kuluta,” ütles Tuleva fondijuht Tõnu Pekk märtsis Postimehele.

ANDRUS KARNAU
Lääne Elu peatoimetaja

Eesti Pank viitab oma analüüsis, et indeksfondide osakaal on Ameerika Ühendriikides kiiresti kasvanud, kümne aastaga (2006–2016) kümnelt protsendilt 27-le. Eestis on see osakaal praegu, nagu öeldud, umbes 1,5 protsenti pensionivaradest.

Keskpanga analüütikute meelest peitubki indeksfondide risk nende aina suuremas populaarsuses. Koos mahu kasvuga on kasvanud ka riskid. Kuna fondid paigutavad oma raha ühtede ja samade ettevõtete väärtpaperitesse, siis ühed ja samad firmad mõjutavad korraga paljusid фонде.

Indekseis on aga ebaproportsionaalselt suurema osakaaluga just suurema kapitalisatsiooniga firmad. Indeks toob tulu, aga võib tuua ka languse. Aktiivse juhtimiseta pole riske võimalik hajutada. Indeksfondide suur osakaal võib tekitada hinnamulle: kui nad ostavad ja müüvad ühtesid ja samu väärtpaperid ühekorraga, ei peegelda börsihind enam adekvaatselt investorite ootust.

Kui suur hulk investoreid investeerib üht moodi, siis kriisi ajal nad ka müüvad üht moodi, võimendades nii probleeme veelgi. Ühesõnaga, Eesti Pank näeb indeksfondides rahamaailma süsteemset riski. Eesti Panga soovitus on, et kogumisperioodi lõpuosas tasub indeksfondidest raha välja võtta ja paigutada väiksema riskiga fondidesse.

dust, tagades, et ema ja isa saaksid lapse kasvatamise koormust ühtlasemalt jagada. Isa võib senise kümne tööpäeva asemel jääda oma lapsega 30 päevaks koju, mille eest maksab riik talle vanemahüvitist lisaks. Seda õigust saab kasutada kas emaga ühel ajal või siis eraldi ja seni, kuni laps saab kolmeaastaseks.

Olukorras, kus Eestis on iga neljas lastega pere üksikvanemaga ja kus regulaarne suhtlus lapse ja perest eraldi elava vanema, kelleks enamasti on isa, vahel toimub vaid kümnendikul juhtudest, on ääretult tähtis iga samm, mis tugevdab lapse sidet isaga. Kui isa teatud aja pühendunult väikelapsega tegeleb, tugevdab see kindlasti lapse ja isa suhet ning ehk tagab sellegi, et tekkinud hea side säilib ka tulevikus. Loodan, et ühel päeval oleme valmis broneerima isale kolmandiku vanemapuhkusest.

Kuna minu lapsed on sündinud siia ilma ühekaupa, siis ei kujuta ma ette, kuidas tulla toime mitmikuga, eriti juhul, kui neid on kolm või lausa neli. Igal inimesel on ju vaid kaks kätt.

Märtsis peaks teoks saama kolmikute ja enamate mitmikute toetus, mille suurus on 1000 eurot kuus ühele vanemale kuni laste 18 kuu vanuseks saamiseni.

Jah, pereõnn, head peresuhted ja kooselu püsimine on suuresti inimeste endi teha. Aga riigi käes on hooval, millega parandada meie perekondade ja laste heaolu ning võimalusi ja aidata kaasa sündimuse kasvule. Selles vallas on juba palju tehtud. Kahtlemata on vanemahüvitise süsteemi reformimine oluline tähis sel teel.

Tuleva on oma фонде serveerinud justkui revolutsioonina või vähemalt imerohuna kehva tootlust näidanud teisele pensionisambale. OECD viimane pensioniraport ainult kinnitas seda teadmist.

Viimase kümne aasta jooksul (2006–2016) on Eesti pensionifondid OECD riikide seas viimasel kohal, nominaaltootlusega eelmisel aastal 1,1 protsenti ja reaaltootlusega miinus 1,8 protsenti.

Tartu ülikooli professor Raul Eamets võrdles seda uudist kommenteerides meie pensionifonde raha põletamisega. „Praegu on tehtud selline süsteem, mis on kasulik pankadele ja inimestele pikas perspektiivis mitte,” ütles Eamets.

Tuleva lubadustest on kõige agaramalt kinni haaranud LHV kliendid. LHV oli kunagi protestipank, kelle fondidesse viisid oma raha vanades pankades pettunud. Nüüd otsivad need investorid imeveskit Tulevast. Tuleva kasvule seab piirid see, et ainult umbes iga kümnes pensionikoguja on valmis fondi vahetama. Ülejäänutel näib olevat ükskõik.

Eesti Panga analüüs ütleb, et riskideta investeringuid pole olemas. Seega pole ka imerohu pensionifondide tootluse kasvatamiseks.

Kolumn ilmub ka ajalehes Postimees.

● METS SAAB PUHTAKS

Riik korjab Pullapää prügi kokku

Haapsalu ei pea Pullapää prügi pärast pead valutama, sest peagi hakkab maa-amet sealseid illegaalseid rämpsumägesid koristama.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Sel kevadel kirjutas Lääne Elu isetekkelistest prügilatest Ridala vallas. Kõige hullem on lugu Pullapää, kus prügilademed kavatavad ühtlaselt teeääri ja terveid platse. Vallavalitsus on võitluses prügiga alla jäänud, sest inimesi ja ettevõtteid, kes oma jäätmed metsa alla viivad, on usku matult palju.

Tuhanded eurod

Koristuskampaaniatele vaatamata tuuakse ära veetud prügi asemel kohe uus.

Asja tegi keeruliseks ka see, et ebaseaduslikud prügilad asuvad reformimata riigimaal, mis tähendab, et tegu on eikellegimaaga: maaomand on vormistamata ja seaduse järgi poleks ka riigil õigust ega kohustust seal toimetada. Ridala vallavalitsus informeeris riiki olukorrast ja palus abi, kuid seni tulutult.

Ridala vallavalitsus otsis võimalust nende üüratute prügikoguste kokkukorjamiseks ja äraveamiseks. Hinnangute põhjal kuluks Pullapää prügist vabastamiseks kogu valla aastane prüginõude eelarve – umbes 10 000 eurot.

Ridala abivallavanema Ailar Ladva sõnul löid asjale lahenduse otsimises kaasa ka kohalikud elanikud, kes olid valmis oma nõu ja jõuga appi tulema.

Oktoobris saabus aga info, et maa-amet on alustanud menetlust maaüksuste moodustamiseks Pullapää ja riigi omandusse jätmiseks, millele järgneb hange prügikoristuseks. Ridala vallavalitsusele oli see rõõmusõnum.

„See prügi rippus praeguseni piltlikult õeldes õhus, sest riigil puudus kohustus sellega tege-

Ridala vallavalitsus tellis eelmisel nädalal pehme mööbli valmistamise jääkide äraveo. Tekstiilihunnik tekkis Pullapääle sel kevadel.

Radarijaama ümbrus saab puhtaks

Kuna endise radarijaama ümbruskaudne maa praegu käimasolevasse maa-ameti menetlusse veel ei mahtunud, otsustas Ridala vallavalitsus selle oma jõududega prügist puhtaks teha.

Ridala abivallavanema Ailar Ladva (pildil) sõnul on see juba aastaid üks lemmikkohti, kus oma jäätmetest vabaneda. Samasse kohta on mitmel korral tekkinud näiteks tööstuslike tekstiilijäätmete hunnik. Eelmisel nädalal sõitsid sinna kohapeale Poka Kaubandus OÜ konteinerauto ja kopp, et plats puhtaks teha. „Poka Kaubandusel on jäätmekäitlusluba ja me ostame neilt teenust,” selgitas Ladva.

Kui palju seekordne koristusaksioon vallale maksma läheb, ei osanud Ladva veel öelda, sest praht on mööda maa-alal laiali. Kui sodi ära veetud, pannakse sellesse piirkonda samasugused keelu- ja hoiaustahvliid, mis on Herjaves olnud juba mõnda aega – keeld prügi maha panna ja hoiaust, et keelust ülestamine toob kaasa trahvi. „Me peame sellel piirkonnal nüüd teravamalt pilgu peal ja oleme seda palunud teha ka ümbruskonnas asuvatel inimestel,” ütles Ladva.

Ladva lisas, et kui keegi satub prügiladestamise tunnistajaks, tuleks sellest kohalikele omavalitsusele või keskkonnainspeksioonile kohe teada anda.

da. Nüüd see teema õnneks laheneb,” ütles Ladva.

Tarad tee äärde

Maa-ameti riigimaa haldamise osakonna peaspetsialisti Eva Vaagerti sõnul tuleb asi kõigepealt kohapeal üle vaadata. „Panne koordinaadid kirja, kus ja kui palju prügi on, ning seejärel saame teha prügihanke,” selgitas Vaagert.

Vaagert arvas, et selle aasta eelarvesse Pullapää prügihangetäies mahus enam ei mahu, sest prügi kogus on suur. „Ilmselt tuleb seda teha osade kaupa, sest prügi on mööda metsa laiali. See on täiesti müstiline,” nentis ta, vaadates kevadel ilmunud Lääne Elu artikli fotogaleriid. Järg-

miseks tuleb tema sõnul välja mõelda, kuidas takistada Pullapää metsade edasist prügistamist, sest inimesed, kes on harjunud oma jäätmed metsa viima, ei kao ju kuhugi.

„Meie võime ju metsad ära puhastada, aga see ei takista prügi taastekkimist. Üks variant on kaaluda ligipääsu tõkestamist, et sõidukitega sinna ligi ei pääseks, kui muud varianti ei ole. Me ei saa teeääri tarastada,” ütles Vaagert.

„Peaksime hakkama mõtlema sellele, et panna teatud piirkondadesse ikkagi prügi mahapanekut keelavad sildid, kus on ka info trahvide kohta. Herjavesse me panime ja seal asi toimib,” rääkis Ladva.

Järgmise aasta suurim teeremont tuleb Keila–Haapsalu maanteel

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Tuleva aasta suurim teeremont Läänemaal on kavandatud Keila–Haapsalu maanteel, kus uuendatakse Variku teetosa ja Keedika karjääri vaheline teelõik.

Maanteeameti Lääne regiooni projektijuht Urmas Robam ütles, et maanteeametil on 2021. aastaks kavas remontida Keila maantee Linnamäelt kuni maa-konna piirini.

Tuleval kevadsuvel remonti minev umbes 10 km pikkune lõik Keedika karjäärist Variku teetsani on tööde esimene etapp.

„Tuleb uus katendikonstruktsioon, killustikualus, kurvidele antakse õiged kalded, teekate tehakse laiemaks ja tasasemaks,” loetles Robam 50 aastat tagasi ehitatud teel plaanitavaid remonditöid.

Robami sõnul on valminud praegune maantee aastatel 1966–1969 ja on nüüd kehv seisus. Probleemidest tõi ta esile, et kurvide kalded on kohati valepidi, samuti on teekate ko-

Rannaküla silla ehitus algas kevadel, praegu on tööd lõppenud.

URMAS LAURI

narlik ja tee kitsas, nii et kaks autot teineteisest hästi mööda ei mahu.

Pärast remonti on tee praegusest kaks meetrit laiem. Robam lisas, et kui sageli kasutatakse teeremondiks ülesfreesitavat asfaldipuru teiste teede mustkatte alla panekuks, siis praegusel juhul kasutatakse seda ilmselt sama tee katte laiendamiseks: „Uus kate tuleb kaheksa meet-

rit lai, seal ilmselt midagi üle ei jää.”

Peale Keila–Haapsalu maantee remondi on maanteeametil uuel aastal kavas väiksemaidki töid. Pürksis on plaanis ümber ehitada keskvaljak ja muuta ohutumaks teeületus kooli ees. Taeb-las paigaldatakse ülekaigurade juurde spetsiaalne valgustus.

Keila–Haapsalu maantee kõrval on suurtest riigimaanteedest

remontimata veel Tuudi–Ridase lõik Risti–Virtsu maanteel. Robami sõnul seda järgmisel aastal tegema ei hakata: „See lõik on tulevikuvabades.”

Maanteeameti Lääne regiooni hooldeosakonna peaspetsialisti Tiit Ruudu sõnul on selle aasta teeehitustööd Läänemaal lõppenud. Eelmisel nädalal võeti vastu nii Kömsi–Virtsu maanteelõik kui ka Rannaküla sild.

Lõhejõgedel röövpüüdjaid ei tabatud

Põhja-Läänemaa jõgedel, kus lõhelised kudemas käivad, keskkonnainspektorid ja vabatahtlikud sel aastal röövpüüdjaid ei tabanud.

Keskkonnainspeksiooni Läänemaa büroo juht Tõnis Ulm ütles, et tänu soodsatele tingimustele oli tänavu kudejõgedes rohkesti kala. „Huvilisi oli ka palju, aga röövpüüdjaid mitte eriti,” lisas ta.

Läänemaa peamise lõhekoelmu, Piirsalu jõe äärest leiti küll sõnnikuhark, mida oli ilmselt püütud ahinguna kasutada, ja põõsast kotis rapsiv kala, kuid röövpüüdjal oli õnnestunud põgeneda.

Ulmil sõnul hoidsid keskkonnainspektorite kõrval tänavu kudemisjõgedel silma peal ka kalastajate seltsi vabatahtlikud. „Kudemine oli turvatud, kogu aeg olid inimesed kohal,” rääkis Ulm. Enamasti tulid appi kohalikud elanikud, Piirsalu kandis oli näiteks üks eestvedajaid Üllar Lai.

Viimastest kuivadest sügistest erinevalt olid lõhelistel tänavu kudemiseks soodsad tingimused – suurvesi tuli õigel ajal.

KAIRE REILJAN

● LÜHIDALT

Innar Mäesalu astus Reformierakonnast välja

Endine Lääne maavanem Innar Mäesalu (pildil) astus Reformierakonnast välja.

„Mäesalu saatis mulle pühapäeva õhtul kell kaheksa selle kohta ka kirja. Miks ta nii otsustas, ma ei tea. Ma pole saanud temaga veel rääkida,” ütles Reformierakonna Haapsalu piirkonna juht Urmas Koppe.

Mäesalu ise ei soovinud oma otsust kommenteerida.

Innar Mäesalu astus Reformierakonda 2001. aastal. 2011–2014 oli Mäesalu Lääne maavanem, 2004–2011 Võru abilinnapea. Mäesalu oli lühikest aega, 2014–2015 ka riigikogu liige, kuhu pääses manalasse varisenud Tarmo Leinatamme asendusliikmena.

Lemmi Kann

Kaasava eelarve hääletuse võitis Pääsupesa lasteaed

Pühapäeva südaööl lõppenud Haapsalu 2018. aasta kaasava eelarve hääletusel kogus enim hääli Haapsalu Pääsupesa lasteaia spordiplatsi renoveerimine.

Lasteaia õuealal asuva spordiplatsi renoveerimist toetas 51 hääletajat. Ettepaneku järgi on lasteaia õues kavas ligi 5000 euro eest paigaldada vananenud asfaldiplatsile kunstmuru.

Teisele kohale tõusis hääletusel Haapsalu piiskopilinnuse lasteparki remonti, mille poolt andis hääle 39 inimest. Kaasava eelarve hääletusel on lasteparki remondiks arvestatud 20 000 eurot.

Haapsalu linnavalitsuse pressiesindaja Tõnu Parbus ütles, et kuna Pääsupesa spordiplatsi renoveerimiseks kulub kaasavas eelarves ettenähtust vähem raha, siis ülejäänud eest tehakse töid teisele kohale jäänud piiskopilinnuse lastepargis.

Hääletusel 33 häälega kolmandaks jäänud Haapsalu turu korras-tamiseks kaasavast eelarvest raha ei jätku. Haapsalus tehti tänavu 28 ettepanekut. Lõpphääletusele läks 25 ettepanekut.

Kaire Reiljan

Risti peotantsukursus käivitus täie hooga

Pühapäeva õhtul tehti Ristil algust peotantsukursusega. „Päris ilusti, oligi kohal kuus paari, nagu soovisime,” ütles ettevõtmise üks eestvedajaid Rita Lai.

Pühapäeval õpiti tantsima aeglast valssi. Enamasti olid kursuselast Piirsalust ja Ristilt. „Aga isegi Haapsalust oli üks paar ja järgmisel korral pidid veel ühe kaasa võtma,” teadis Lai.

Järgmisel korral saadakse kokku pühapäeval kell pool seitse õhtul. Tantsuõpetaja on Regina Velberg Tallinnast.

URMAS LAURI

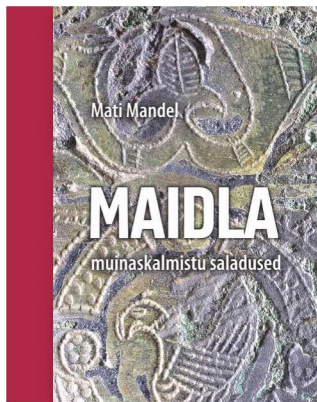
ID-kaardi sertifikaatide mõll hakkab vaibuma

ID-kaardi sertifikaatide uuendamise kaasnud pikad järjekorrad politsei teenindusbüroodes on taandunud.

Haapsalu politseijaoskonna juhi Andrei Taratuhini sõnul ulatus ootejärjekord tipphetkedel poolteist tunnist kahe tunnini.

Kolmel-neljal päeval oli büroos peale letitöötajate ka inimene, kes koridoris saabujaid informeeris ja aitas. „Aega läks, aga arvan, et saime hästi hakkama ja seda ka tänu inimeste mõistvale suhtumisele,” ütles Taratuhin. Haapsalu büroos on ID-kaardi sertifikaate uuendanud umbes 900 inimest. Praegu käib Haapsalu büroos 60–70 inimest päevas.

Kaire Reiljan

Mati Mandel „Maidla muinaskalmistu saladused”.

Mati Mandel esitleb Kullamaal raamatut Maidla kalmest

Arheoloog Mati Mandel on oma aastatepikkuse uurimistöö Maidla muinaskalmel kokku võtnud raamatuse „Maidla muinaskalmistu saladused”, mida esitletakse Kullamaal 18. novembril.

Põhjalik kokkuvõte

Ligi 200-leheküljelises suureformaadilises raamatus leidub peale Mandeli uurimiskokkuvõtte ka muistse tekstiili uuri- jate Riina Rammo ja Jaana Ratase kirjutis ühe Maidla naise- matuse kaunistustest, numis- maatik Ivar Leimuse ülevaa- de Maidlast kogutud münti- dest, antropoloog Raili Allmäe artikkel kalme inimluudest ning osteoloog Liina Maldre analüüs loomaluudest.

Praeguse Lääne- ja Rapla- maa piiril asuv Maidla kalme on suurim teadaolev Vana-Lää- nemaal muinaskalmistu, mil- le matuseid katnud kivistiku kogupindala ulatus 2324 m².

Mandeli käe all uuriti kal- met 1983–1990 ja 2011–2015. Kaevamistel saadi olulist tea- vet Läänemaa matmiskombes- tiku kohta 5.–6. ja 10.–13. sa- jandil ja koguti 9374 ühikut leide. Arheoloogi sõnul on- gi raamatu koostamise es- mapõhjus tuua avalikku ka- sutusse Eesti ajaloomuuseu- misse kogutud muinaskultuu- ripärandit.

Kohalike toodang

Mandel ütles, et Maidla kal- mete leiumaterjal häämas- tab oma rikkalikkuse ja mit- mekesisusega. „Ainuüksi put- kega odaotsi leiti kalmetest 97 tervemat eksemplari ja üle 30 odaotsa katkendi. Neile lisaks tuli kalmepeinnast päevavalge- le veel rootsuga viskeodaotsi, viis tervemat mõõka ja pal- ju teramikukatkendeid ning käepidemeosi,” loetles ta.

Tööriistadest leiti üle poolesaja vikati ja vikatikatke, hulgaliselt suitseid ja nende katkendeid, kirveid, suruluk- ke ja võtmeid ning arvukalt köikvõimalikke ehteid. Kuigi mitmed esemed on toodud naaberladelalt, eelkõige Root- sist, on suur osa leiumaterja- list kohalike seppade ja ehte- meistrite toodang.

Raamatus on tekstisise- ste fotode ja jooniste kõrval 47 fototahvli- leidudest. „Mõel- dud on ta eelkõige tänastele ja tulevastele muinasteadlas- tele, pedagoogidele, üliõpilas- tele ning laiale avalikkusele,” ütles Mandel.

Raamatu esitlus on Kulla- maal 18. novembril kell 12.

KAIRE REILJAN

ESIETENDUS

Astrid Lindgreni röövlilugu jõudis lavale

Röövliid polegi nii hirmsad, kui nad eemalt vaadates ja esmapilgul tunduvad, selgub pühapäeval Iloni Imedemaal esietendunud lavastusest „Metsas pole mingeid röövleid”.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Lavale toodud röövlilugu on ise- enesest lihtne: väike poiss Pee- ter (Tõru Kannimäe) pelgab, et metsas elavad hirmsad röövliid. Selleks et hirmu vähendada, üt- leb ta endale pidevalt, et metsas pole mingeid röövleid, ning et endas päris kindel olla, paugu- tab ta selle juurde tongipüstolit ja vehib puumõõgaga.

Sel ajal kui vanaema (Sirje Maar) pannkooke küpsetab, sa- tub aga Peeter ema nukumajja ja saab tuttavaks nukk Mimmi- ga (Lilia Viiret). Mimmi teab Pee- rist erinevalt päris kindlasti, et röövliid on olemas ja jahivad te- ma pärlikeed. Tõepoolest, peagi tuleb poisil ja nukul silmitsi seista röövlipealik Fiolitoga (Siim Birk).

Seda, mis kõik nukumajas juhtub ja kuidas Peeter oma hir- must röövlite ees jagu saab, näeb Iloni Imedemaal novembris, mil mängitakse tükki „Metsas pole mingeid röövleid”.

Röövlilugu on tore ja hoogne ning et see publikuni jõudis, and- sid märku saalist kostvad nae- rupahvakud. Ega see saagi väga teistmoodi olla, kui laval toime- tavad lapsed.

Nii Mimmi kui ka Peetri osa- täitjad Lilia ja Tõru on hästi val- litud. Tõru kehastatud Peeter on võib-olla selline natuke pikalda- sem, mõtlikum ja tagasihoidli- kum, nagu üks mees olema ki-

„Ära lillepotiga viska, võta parem padi,” soovivad Peeter ja Mimmi röövel Fiolitole. ARVO TARMULA

pub, olgugi väike. On aga näha, et Mimmi osatäitja Lilia naudib laval olemist ja näitlemist iga ihurakuga. Vahepeal silmanur- gast saali pilke heites, kas pub- lik ikka ka aru saab, kui väga tal- le laval meeldib.

Lavastajal Karel Rahul on taas õnnestunud tõestada, et lastetük-

kide lavastamine talle istub. Kui- gi nii väikeste näitlejatega tal la- vastajana varem kokkupuuteid pole olnud. Asjakohane oli eten- duse sissejuhatus, kus lavastaja Onu Raivo jutupliatsi võtmes rääkides ja joonistades arutles publikuga, milliste hirmudega me ise oleme kokku puutunud

ja kuidas on õnnestunud neist jagu saada.

Näidendi „Metsas pole min- geid röövleid” on oma samani- melise jutu põhjal kirjutanud Astrid Lindgren ise ja seda näeb Eestis esimest korda. Näidendi on eesti keelde tõlkinud Maar- ja Aaloe.

Iloni Imedemaal tänas tublimaid meisterdajaid

Pühapäeval autasustati Iloni Ime- demaal meisterdamiskursi „110 Lindgreni tegelast” viit kõige tub- limat meisterdajat.

Iloni Imedemaa ja ERRI Laste- jaama ühiselt korraldatud konkur- sil meisterdasid lapsed tänavu kevadel poolsada Astrid Lindgre- ni raamatukangelastest inspiree- ritud tegelast.

Lastejaama ja ERRI lastesaa- te „Lastetuba” lemmikud selgusid ju- ba kevadel. Nüüd, Astrid Lindgreni 110. sünniaastapäeva eel kuulutati välja rahva lemmikud, kelleks olid Ronja Rajas, Mia-Mari Liivlaid ja Madli Jakobsoo, muuseumitöötajate lemmik Aleksander Jung ning soomeroosi raamatullaustatoori Christel Rönnsi väljavalitu Mir- tel Meos.

Meisterdamiskursis „110 Lindgreni tegelast” kuulutati väl- ja tänavu kevadel. Konkursile saa- detud tööd olid rahvahääletuseks suvi läbi välja pandud Iloni Imede- maa käsitöötoas ja Facebooki lehel.

Lavastuse muusika- ja lavaku- junduse on teinud Karel Rahu, liikumist on aidanud seada Triin Reemann.

Röövlilugu toodi Iloni Ime- demaal lavale Astrid Lindgre- ni 110. sünniaastapäeva puhul. Seda mängitakse novembrikuu jooksul üheksa etendust.

Westi peol oli kavas 25 tantsu

Neeme Suur oli õhtujuht. Suur alustas peoõhtut küsimusega, miks naised ja mehed rahva- tantsus käivad. Ütles, et mees- tele meeldib sellepärast käia, et nad saavad võõra naisega tantsi- da, ja naised sellepärast, et saak- sid tunda, mis tunne on, kui me- hed neid üles tõstavad. Rahva- tants pidigi olema haigus, mil- lest on raske välja tulla.

Enne peo algust tehti grupi- pildid, sest pärast on tantsijad väsinud ja näost punased. Pidu algas üllatuskülalistega, tantsu- rühm Kalurineid esitas sama- nimelise tantsu. Kalurineide ju- hendab Ulrika Grauberg. Tants tõmbas peo käima.

Peol tantsisid enamasti kor- damööda Westi praegused tantsi- jad ja Tõrviku seeniorid ning Westi vilistlased.

Rütmikate tantsude ajal tek- kis soov ka ise kaasa tantsida. Kes soovis, oleks saanud taga sei- na ääres püsti seistes tantsu vaa- data, võib-olla nii oligi parem, sest istudes näeb vaid väheseid tantsijaid. Rahvast võis saalis ol- la ligi 200.

Koos külalisesinejate oma- dega oli kontserdil 25 tantsu. Mulle meeldis tants „Klapper- mees”. Alguses jäi mulje, nagu tantsiksid ainult mehed. Mees- te tantsu on ka huvitav vaadata.

West esitab „Kiiksuga reilendrit”.

ARVO TARMULA

Mõne aja möödudes tulid nai- sedki tantsima. Kiired tantsud meeldivad mulle rohkem. Eriti head olid vene tantsud („Kuh- haanuška”, „Pavuška” jt). Olid teistsugusemad kui traditsioo- nilised rahvatantsud. Hoogsust oli palju. Tantsijate näoilmed olid sellised, nagu nad oleksid teistest peajagu üle.

Mulle meeldisid isegi Saare- maa tantsurühma Keeris tantsud. Juhendaja Kalle Kadarik. Tekkis äratundmisrõõm. Minul oli hu- vitav kuulata laulu „Meite me- hed. Mammatütred” sõnu. Kohe näha, et on saarlase laul. Keeris on Westi sõprusrühm.

Esinejatel endil oli päris lõbus. Viperusi ikka juhtus: kes oli vale koha peal, kellele seoti sall vales- ti silmade ette, kes kukkus too- lilt alla, aga see kõik ei takista- nud tantsimist.

Tantsude vahepeale näidati vi- deoklippe Westi ajaloost ja suu- rimatest saavutustest, edukatest esinemistest välisreisidel ja Ees- tis. Tänamise osa oli pikk, ena- masti kiideti Westi juhti Vaido Toomsart ja selle peo korralda- jat Raina Soosaart, et nad on tei- nud nii head tööd ja et nad oma tööd jätkaksid. Pärast tänamist algas õige pidu.

TIINA LIIV

Haapsalu toomkoor esinemiskostüümides Loviisas. ERAKOGU

Haapsalu toomkoor väisas Soomet

Haapsalu toomkooril oli huvi- tav ja omanäoline kontserdireis sõpruskogudusse Soomes Lovi- isas, kus tähistati pidulikult reformatsiooni 500. aastapäe- va. Kontsert ei olnud mitte tra- ditsiooniline, vaid muusika- ja sõnalavastus pealkirjaga „Re- formatsioon elab”.

Etendus maalis kuulaja ette elava pildi Martin Lutherist kui usupuhastajast, reformaatorist, aga ka armastavast abikaasast ja hoolivast isast. Lavastuses oli tolle aja muusika.

Kandsime ette Martin Lu- theri koraale Bach'i seades ja Schütz'i moteti topeltkooride- le. Koorid olid riietatud ajastu- kohaselt. Lavastuses olid kaasa- tud ka elukutselised näitlejad ja muusikud. Kontsertetendus toimus Martin Lutheri sünniaas- tapäeval, 10. novembril. Muljed on väga võimsad ja etendus oli liigutav. Loodame, et meil õnnes- tub koos Loviisa rahvaga see teos ette kanda ka Haapsalus.

LIA SALUMÄE
Haapsalu koguduse organist

Eesti parim tennisemängija Kaia Kanepi jagas eile öhtul Tallinnas autogramme, Haapsalus on raamatuesitlus tuleval reedel.

RAAMATUARVUSTUS

Suur raamat heast tennisemängijast

Miks on see nii, et mõned mängijad jõuavad suure slämmi tenniseturniiri finaali, aga teised peavad veerandfinaaliga piirduma?

ANDRUS KARNAU
andrus.karnau@le.ee

Kõige lihtsam on spordist rääkida statistikakeeles. Kuigi isegi see ei ole lihtne, sest mängu on tuhandeid, mängijaid sadu ja turniire kümneid. Nii igal aastal. Kaia Kanepi raamatu „Reketiga tüdruk. Kaia Kanepi teekond Ameerika mägedel” suur väärtus peitub lõpulehekülgede statistikas. Lugeja leiab raamatust lühikirjeldused matšidest, mida Kanepi ise oma karjääris kõige tähtsamaks peab.

Raamat kui enesekaitse

Arvud ei vaja kommentaare, kui neid loeb suur spordisõber. Spordis võidab tugevam. Vahel sünnib ka erandeid, aga need vaid kinnitavad seaduspära. Keeruliseks läheb sport siis, kui mängijad on ühel tasemel. Nii võrdsed, et mängima hakkab juhus. Juhuste varraris tahaks taibata selle korrapära, sest on lootus, et siis on võimalik saatus suunata. See käib nii inimese kui ka sportmängu kohta.

Kaia Kanepi raamatust ei selgu spordi mõte ega tegelda mängufilosoofiaga. See on lihtne lugu sellest, kuidas Haapsalus hakati igavusest tennis mängima, kuidas tennisemängijatest vanemate noorim laps samuti selle ala tegeles. Juhuslikult või pooljuhuslikult oli olemas treener ja oli tennisel. Lapsele meeldis mäng ja treenerile meeldis teda utsitada.

Raamatu avapeatükid, milles meenutatakse 80ndate olusid Haapsalus, leiavad ilmselt Läänemaal sooja vastuvõtu. See osa on hästi tehtud. Jutustajas on tunda armastust oma kodukandi vastu ja lapsepõlvemälestuste hellust.

Kirjastaja reklaamis raamatut avameelse pihitumusena. Kel sil-

Uus raamat

Reketiga tüdruk. Kaia Kanepi teekond Ameerika mägedel
Kalle Muuli, Helen Sulg
Tallinn 2017

mad, need on juba lugenud, kuidas treenerid Kaia Kanepiga voodis käisid. Kui keegi ostis raamatu vaid lootuses, et armulood jätkuvad ja jätkuvad, siis sai ta petta. See pole armulugude sari. Kaia Kanepi raamat pole mitte ainult avameelne ülestunnistus, vaid enesekaitse. Mängu võitmiseks tuleb rünnata, Kaia Kanepi teeb seda. Ta ründab neid, kes talle haiget teinud või temaga ülekohtuselt käitunud. Sport on karm, selles armu ei anta.

Nii jutustabki Kaia Kanepi treener Andrei Luzginist. Viimane oli küll hea treener, aga miskipärast lõpetas hoolealusega voodis. Rohkem tähelepanu saab treener Silver Karjus, kes aitas küll Kaia Kanepil võita, aga viimaks lõppes jälle kõik sängis.

Kaia Kanepi pidi välisturniiridel lõpuks Karjuse eest korraldajailt kaitset paluma. „Pärast Moskva turniiri otsustasin: ma ei maga enam Silveriga. Ma olen endale küll lubanud, et kannatan

tennise nimel kõik ära, kuid seda ma enam ei suuda,” kirjutab ta. Meeles on peetud Kaia Kanepi isa Jaak Kanepit, kes ei lubanud Prantsusmaa lahtiste noorteturniiri võitmise järel tüdart välismaale treenima ja mängima. Kaia Kanepi pidi elama Tallinnas ühes tillukeses toas koos oma vanema õe ja tolle peigmehega. Suurtel koormustel harjutav sportlane vajab vaikust ja rahu ning hingamisruumi, aga tal polnud seda.

Suure sportlase kroonika

Rahata pole tennis mängida võimalik. Kaia Kanepi meenutab Tallinki omanikku Enn Panti, kes andis küll miljoni, kuid tahtis vastu „oma isikliku sportlast”. Kaia Kanepi jutustab, et kõik muu oli Pant endale juba ostnud, kuid nüüd oli vaja ka veel üht head tennisemängijat.

Süües kasvab isu, nii tahtis Pant osta veel teisegi Eesti tennisemängija Margit Rüütli, aga kuna too ei suutnud jõuda maailma edetabelis saja parema naise hulka, jäi kaup katki. „Enn loodab, et /.../ tal on korraga juba kaks tippmängijat. Äris nimetatakse seda vist riskide hajatamiseks ja munade paigutamiseks mitmesse korvi, aga tennis ei käi see nii lihtsalt,” seisab raamatus.

Raamatus on kirjas hetk, mil võiduraha oli kogunenud juba nii palju, et enam ei pidanud muretsema, kas saab mängida või mitte. „Ainuüksi Wimbledon ja US Openi veerandfinaaliga olen teeninud ligi 5 miljonit krooni. Sellest piisab terveks aastaks ja jääb natuke ülegi,” kirjutab ta 2010. aasta mängusuve kohta.

Postimehe ajakirjanik Priit Pullerits saab oma karistuse selle eest, et ütles ühes kolumnis Kaia Kanepi kohta väga halvasti. Miks Kaia Kanepi turniiridel alata nii kiiresti kaotab? Miks ta kunagi pole suure slämmi turniiridel veerandfinaalist edasi saanud? Miks saab ainult mõnest reketiga tüdrukust suur mängija? Nendele küsimustele raamat ei vasta. Mõnel puhul annab tehnilise vastuse. Peategelane jutustab, et kaotas, sest jalg või selg oli haige; et mängida polnud taju, sest treener ahistas. Aga need on ainult detailid. Kaia Kanepi ütleb võitude-kaotuste kohta umbes nii, et kõik tuli hästi välja või ei tulnud välja; et pingutas küll, aga punkti kätte ei saanud.

● Kaia Kanepi jutustab, et kõik muu oli Pant endale juba ostnud, nüüd oli vaja üht head tennisemängijat.

Algul olin pettunud, kuid järele mõeldes sain aru, et vastus mu küsimusele on, et sport ongi selline – mõnikord võidab ja mõnikord kaotad. Tuleb harjutada, treenida ja mängida. Siis tulevad ka võidud. „Tennis on vahel nii, et kui hakkad võitma, siis võid jääda võitma – üksipuha, kuidas mängid. Kuni ükskord jälle kaotad,” kirjutab Kaia Kanepi 2009. aasta hooaja kohta. Raamat on vormistatud Kaia Kanepi minavormis jutustuse-na, kuigi vahel on tugevalt tunda raamatu autori Kalle Muuli kõnepruuki ja väljenduslaadi.

Ühe suure sportlase kroonika on nüüd kaante vahel. Raamatusse on jõudnud ka Aivo Paljasmaa Lääne Elus 2010 ilmunud kolumn ja hulk Arvo Tarmula fotosid.

Eesti epeenaiskond sai Hiinas kolmanda koha

Eesti epeenaiskond (Julia Beljajeva, Kristina Kuusk, Erika Kirpu, Nelli Differt) saavutas Hiinas Suzhous peetud MK-etapil kolmanda koha. Pronksikohtumises alistati Venemaa torgete 38:36. Kaheksandikfinaalis oli Eesti torgetega 44:32 pa-

rem Hispaaniast ja veerandfinaalis kindlalt 42:23 Saksamaast. Poolfinaalis tuli Eestil tunnistada Lõuna-Korea 36:32 paremust.

MK-etapivõidu sai Poola, kes alistas finaalis Lõuna-Korea 31:21. **URMAS LAURI**

Oru tüdrukud võidudiplomitega.

MATI SEPP

Oru kool ja Haapsalu algkool olid võidukad rahvastepallis

Läänemaa koolispordiliidu rahvastepallivõistlustest 9. novembril Haapsalu Wiedemanni spordihoones võitis osa kuus poiste ja seitse tüdrukute võistkonda.

Poisid mängisid kõik omavahel läbi. Haapsalu linna algkool võitis kõik mängud ja kogu turniiri. Ühe kaotusega tuli teisele kohale Taebla põhikool ja kolmandaks jäi Lihula kooli võistkond.

Haapsalu linna algkooli võistkonnas mängisid Rasmus Kuusik, Morgan Harold Madberg, Oliver Mark, George Raatpalu, Martin Oliver Kollom, Arti Viispart, Mathias Zimmer ja Reio Söderholm (õpetaja Aavo Tomingas).

Peale nimetud koolide olid võistlemas ka Haapsalu põhikool, Uuemõisa algkool ja Ridala kooli poiste võistkond.

Tüdrukud mängisid kahes alagrupis. Esimesest alagrupist said edasi lõpumängudele Uuemõisa algkool ja Oru põhikool ning teisest alagrupist Taebla ja Ridala põhikool.

Tasavägistes kohtumistes tuli võitjaks Oru, teiseks jäi Uuemõisa ja kolmandaks Taebla. Ridala tuli leppida neljanda kohaga. Oru võistkonnas mängisid Kirke Kuus, Carola Liiv, Krisse-Liise Mastakov, Emily-Saskia Pets, Anete-Rotal Rakur, Reti Randoja, Akneliina Luur ja Agata Brete Jõpiselg (õpetaja Renno Silde). Tüdrukute võistkondadest olid võistlemas ka Lihula, Haapsalu linna algkool ja Haapsalu põhikool.

Võistluste peakohtunikud olid Laine Küttim ja Pille Raudsepp. Mänge juhtisid Ridala põhikooli õpilased.

PILLE RAUDSEPP

Läänemaa jalgpalliklubi sisehooaeg sai avapaugu Pärnu-Jaagupis

Läänemaa jalgpalliklubi noorematel mängijatel algas üle-eelmisel nädalal ametlikult sisehooaeg, kui treeningutega koliti kunstmuruväljakult Haapsalu Wiedemanni spordihoonesse. Pühapäeval, 5. novembril osaleti U8 vanuseklassis hooaja esimesel saalturniiril Pärnu-Jaaguipi Cup 2017.

Pärnu JK Vapruse treener Marko Lelov korraldab seda turniiri juba viiendat aastat. Läänemaa JK kasvandikud on turniirist osa võtnud mitu aastat järjest. Kui varem löödi kaasa peamiselt 2006.–2007. aastal sündinud lastega, siis sel aastal osaletakse viies vanuserühmas: 2006, 2007, 2008, 2009 ja 2010. U8 vanuserühmas oldi saalturniiril väljas esimest korda. Kolm last said oma elu esimese saalturniiri kogemuse.

Esimeseks mängupartneriks sai JK Viljandi Tulevik I, kellega jääd 2:2 viiki. Teises alagrupi mängus oli vastaseks Pärnu JK Vaprus Sinine ja neid suudeti 5:0 võita. Alagrupi viimane mäng viis Läänemaa poisid kokku JK Poseidoni II tiimiga,

keda võideti 8:0. Turniiritabelis seega 7 punkti ja 15 väravat, mis andis alagrupis esimese positsiooni.

Järgmine mäng viis kokku B-alagrupi teiseks tulnud võistkonnaga, kelleks sattus olema JK Viljandi Tulevik II. Mäng oli pingeline ja pakkus pealtvaatajatele aktiivset kaasaelamist. Mäng lõppes tulemusega 3:1 Läänemaa JK kasuks. Nii olid tublid 1. klassi poisid endale finaalkoha kindlustanud. Finaalis satuti vastamisi taas turniiri esimese mängu partneri, JK Viljandi Tulevikuga.

Kuigi enne mängu pani treener lastele südamele, et tulemustest olenemata on korralikult pingutatud, palju väravaid löödud ja saab endaga rahul olla, oli pinge õhus. 18minutisises finaaliheitluses jäid seekord 2:1 peale Viljandi lapsed. Läänemaa JK U8 võistkond tuli uhkele hõbedale.

Võistkonda esindasid Kernerth Paes, Andri Rüü, Laur Urbas, Alexander Eberle, Aaron Martin ja Aleksander Martin. **TRIIN VELLEMÄE**

TEGUTSE TÄNA!

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

**Ainult aasta lõpuni on Škoda laos saadaval
300 autot tingimustel, mida isegi seadus
ei luba välja öelda.**

Valiku leiad Škoda salongidest.

Ja nii ongi!

Ametlikult volitatud ŠKODA edasimüüjad Eestis on:

ŠKODA Tallinn • Auto 100 Tallinn AS

Tallinn, Paldiski mnt 73 / Pirni 1, 10621
Telefon: 6808 222 • info@skoda.ee, auto@skoda.ee
www.skodatalinn.ee

ŠKODA Laagri • SKO Motors OÜ

Pärnu mnt. 543, Laagri 76404
Telefon: 6837 070 • auto.laagri@skoda.ee
www.skodalaagri.ee

ŠKODA Tartu • Aasta Auto AS

Tartu, Sepa 24 A, 51013
Telefon: 7308 000 • info@astaauto.ee
www.astaauto.ee

ŠKODA Kuressaare • Warma Auto OÜ

Kuressaare, Tallinna 82a, 93815
Telefon: 4530 120 • info@warmaauto.ee
www.warmaauto.ee

Moller Auto Pärnu OÜ • Pärnu, Välja tn. 3, 80010

Telefon: 4476 140 • parnu@moller.ee

Moller Auto Viru OÜ • Jõhvi, Narva mnt 143, 41536

Telefon: 6808 200 • viru@moller.ee

ŠKODA Viljandi • Folk Auto OÜ

Viljandi, Tallinna 45, 71018
Telefon: 4355 340 • info@folkauto.ee

www.skoda.ee

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetuse 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e-post info@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Ilves, Lemmi Kann,
Kaire Reiljan, Urmas Lauri, Tarmo Üuemaa
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõovel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 30 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuude müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tame alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

Halukalur OÜ pakub poolkuivi ja tooreid halli lepa, sanglepa, kase ja segapuu küttepuid, halu pikkused vastavalt tellija soovile. Kogused al 3–17 ruumist. Hinnad kokkuleppel. Tel 5343 0708, lauri@halukalur.ee.

Müüa 3 m küttepuid. Kohalevedu. Tel 505 3786.

Müüa küttepuud. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm. Metsakuiv okaspuu al 35 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Kvaliteetne puidubrikett 960 kg, alus 172 €; Premium pellet 990 kg, alus 199 €. Kojuvedu hinna sees. Tel 5891 5954.

Müüa 3 m küttepuud, väiksemad kogused. Alates 10 rm ja poolkuiv 50 cm. Saar ja kuiv puu. Hind kokkuleppel. Tel 5647 7966.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Läänemaa Jäätmejaam ostab vana-paberit, pappi ja kilet 20 €/t. Avatud E–R 9–17, L 9–14. Tel 5668 1436.

Ostan vanu raamatuid, postkaarte, fotosid, merevaigust ehteid, mööblit, märke, samovare, medaleid, münte, paberraha, maale ja graafikat. Tel 5829 9810.

KINNISVARA

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Aarete KINNISVARA

Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel **473 4376.**

Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996

Ostan Haapsalus remonti vajava 1–3toalise korteri. Sobib ka ahjuküttega. Kiire tehing. Tel 5613 3677.

Soovin osta elamumaad (kuni 0,3 ha) vee ja elektriga või suvila krunti. Haapsalu–Noarootsi–Dirhami–Nõva. Tel 521 5824.

Müüa 3toaline remonti vajav korter esimesel korrusel. Hind 33 000 €. Tel 5341 5923.

Müüa 2toaline korter Virtsu alevikus esimesel korrusel. Kontakttelefon 525 3363.

TEENUS

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldusteenus. Tel 5347 7919.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sünnmuse toredaks ja meelde jäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Korstnapühkimisteenus. Tel 5567 4532. Helistada E–R kell 8–17.

Teostame remonditöid eramajades ja korterites. Tel 551 6283.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma Developing OÜ

- * katuste renoveerimine,
- * fassaaditööd,
- * majade ehitus,
- * üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele. Tel **5373 7796.** www.developing.ee

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisaplekke. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduri-ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditöid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Professionaalse tekstiilipesuri rent. Pihustiga puhastusseadet saab efektiivselt kasutada polstri puhastamiseks või plekkide eemaldamiseks vaipadelt. Hinna sees pesuvahendit 1 vaiba, 1 diivani ja 1 autosalongi jagu. Päevarent 22 eurot. Info tabiremont@gmail.com.

Teostame korterite ja majade kõiki sisetöid. Küsi julgelt lisainfot tel 5632 7955.

Ohtlike ja suurte puude raie. Arboristiteenused. Tel 504 7811.

ELEKTRITÖÖD. Tel 5307 6322.

Teostame korterite ja majade üld-ehitustöid. Plaatimine, krohvimine, tapeetimine, maalritööd. Kõik pakumused on oodatud. Tel 5673 0846.

TÖÖPAKKUMINE

Lihulas asuv puidutööstusettevõtte **OÜ Vikträ** võtab tööle hea inglise keele oskusega ekspordijuhi. Kandideerimiseks saada CV 22. novembriks e-postiga cv@viktra.ee.

Restoran Blu Holm pakub ajutist tööd (1. detsember 2017 – 8. jaanuar 2018) nõudepesijale ja aastaringset tööd kelnerile või ettekandjale (väljaõpe kohapeal). CV saata bluholm@bluholm.ee.

AS Lihula Maaparandus võtab tööle rauapoe müüja. Kontakt maaparandus.lihula@gmail.com.

METS

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid.** Tel **511 0415** ja **517 9866.**

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 9001727, kogunud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

TEADE

Koolitus „Saa sõbraks oma nutiseadmega”

Kolmapäeval, 15. novembril kell 14 toimub Haapsalu raamatukogus (Posti 3) täiskasvanud õppija nädala raames koolitus „Saa sõbraks oma nutiseadmega”. Koolitaja on HKHK haridustehnoloog Airi Aavik. Koolitus on tasuta.

Läänemaa keskraamatukogu

KULTUURITEATED

• **TERVIS JA SPORT**
Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €. **Sügise eripakkumine** – kohvi-šo-kolaadimähis 56 €; maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €; näomassaaž ja mask 30 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

• **TANTSÜÖHTUD**
Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 18. nov kl 20.30 tantsuõhtu, mängib ans Coco. Tel 472 4605, 503 7289. Vt framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. R, 17. nov kl 20 tantsuõhtu, ansambel Princi-pial. L, 18. nov kl 20 tantsuõhtu, Rain Poolen ja Imre Raidla.

• **KINO**
Haapsalu kultuurikeskuses 15. ja 16. nov kl 17.30 animafilm „Peletiste perekond”, pilet 3 €. 14. nov kl 19; 15. ja 16. nov kl 19.30; 19. nov kl 17.30 film „Svingerid”, pilet 4 €.

• **TEATER**
Haapsalu kultuurikeskuses 17. nov kl 19 Rakvere teater „Gravitatsioon”. Piletid 15 ja 13 €. Pileti-maailmas. 18. nov kl 19 „Hullumeel-se päevik”. Piletid 17 ja 14 € Pileti-maailmas.

• **KONTSERT**
Haapsalu kultuurikeskuses P, 10. det kl 17 **Ott Leplandi ja Inese jõulukontsert.** Piletid hinnaga 12–16 € Piletilevist.

• **KULLAMAAL**
Kullamaa kultuurimajas 17. nov kl 14 Kullamaa vald läbi ajaloo. Kul-tuurilooline ekskurs Kullamaa val-la ajaloost. Kõneleb Jüri Ott. Muusi-kat teeb näitleja ja laulja Peeter Kal-jumäe. Kaetud kohvilaud. Üritus kõi-gile tasuta.

• **MUUSEUMID**
Raudtee- ja sidemuseum R–P 11–16. www.salm.ee.

Lihula muuseum avatud ettetelli-misel. Info muuseum@lihula.ee või tel 523 4303.

Hanila muuseum avatud ettetelli-misel. www.hanilamuuseum.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee. **T, 14. novembril** on Iloni Imedemaa Astrid Lindgreni 110. sünniaastapäeva puhul ava-tud 11–19. Kl 17.30 dokumentaal-film „Astrid”. Sissepääs sooduspile-tiga 3 eurot.

Haapsalu piiskopilinnuse muu-seum on remondi tõttu suletud. Endiselt on avatud linnuse suur õu ja mänguväljak. Toomkirik on ava-tud R–P 11–15. Giidituurid: linnus@ salm.ee; 518 4664.

Rannarootsi muuseum on suletud remondi tõttu. Rõõmsa taaskohtu-miseni uuel aastal.

Haapsalu raekoda (Kooli 2) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee. Ahto Laadoga maalide näitus. Näitus jääb avatuks novembrikuu lõpuni.

Rõude muuseum on avatud ette-teatamisel telefonil 5683 1203. Muuseumis näitus „Silmuskootud esemed”.

• **NÄITUSED**
Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11) E–R 10–18, L 10–15. Ridala põ-hikooli keraamikaringi näitus „Kodukoht”.

Haapsalu kunstikooli galeriid (Jaani 2) T–R 14–18 ja L 12–16. Ta-suta. **Majagaleriis** 2016/2017 II poolaasta õpilastööde näitus „Ka-russell”.

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Lää-nemaa kunstnike müüginäitus.

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–16, L 11–15): 30. novembrini Ulve Kangro autorinäitus „Minu lapsed”. 15.–20. nov on keskus suletud.

Spaahotelli Laine fuajee galeriis (Sadama 9/11) Ennu Põldma foto-näitus „Linnaloodus (Haapsalu) 2”.

Haapsalu linnagaleriis K–P kl 12–18 Egon Erkmanni maa-linäitus „SIN...”.

Keskraamatukogu (Posti 3): lu-gemissaali fuajees Eugène Boudini reprobe näitus „Pilved ja taevass”.

Avaldame kaastunnet Vladimir Margusonovile **ema** kaotuse puhul.

Reigo, Toivo, Hendrik, Urmas ja Helle

Mälestame **LEIDA LIIKI** ja avaldame sügavat kaastunnet kõigile lähedastele.

Kopli pere

Südamlik kaastunne omastele **LEIDA LIIGI** kaotuse puhul.

Salumetsa pere

Täname kõiki, kes olid toeks meie leinas ja aitasid viimele teekonnale saata kallist **AIVAR ROHILAIDI.**

Ema, lesk ja lapsed peredega

Lisa teade ja kuulutus aadressil www.le.ee

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED
HAAPSALU T, 14. novembril kl 18.30 toomkoori proov (Jaani saal). **R, 17. novembril kl 9** hommikupalvus (Jaani kirik); kl 13.30 teetund. (Jaani saal); kl 18 segakoori proov (Jaani saal). **L, 18. novembril kl 19** hingedeaja kirikukontsert „Kiida, mu hing”. Esineb kammerkoor Head Ööd, Vend. Kavas: Arvo Pärt, Anton Bruckner ja Cyrillus Kreek. Juhatab Pärt Uusberg (toomkirik). Sissepääs piletiga (täispilet 6 € ja sooduspilet 5 €). **P, 19. novembril kl 11** jumalateenistus armulauaga. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa (toomkirik); kl 11 lastekirik (toomkiriku käärkamber); kl 18 koguduse noorteõhtu (noortetuba, Kooli 6). **T, 21. novembril kl 18.30** toomkoori proov (Jaani saal). Toomkirik avatud R–P kl 11–15. Sissepääs annetusega. Kantselei, Kooli 6, avatud E, K, R kl 9–15. Diakoonia annetismüük avatud E, K, R kl 10–13. Kontakt: haapsalu@eelk.ee, haapsalu.eelk.ee.

LÄÄNE-NIGULA N, 16. novemb-ril kl 9.30 hommikupalvus (kogudusemaja). **P, 19. novembril kl 10.30** täisealiste leerikursus; kl 12 püha-päevakool.

MARTNA T, 14. novembril kl 10–13 on avatud koguduse diakooniamüük; kl 18 koguduse laulukoori proov (ko-gudusemaja). **N, 16. novembril kl 14.30** piibilood Martna raamatuko-gus. Joosepi lugu (jätkub). **P, 19. no- vembril kl 13** jumalateenistus ar-mulauaga (kogudusemaja), kaetud on koguduse nimepäeva kohvilaud.

RIDALA K, 15. novembril kl 18 kiri-kukoori proov (pastoraat). **R, 17. no- vembril kl 16** Eesti 100: „Ridala ki-helkonna õunaaed” ja kihelkonna-päeva korraldusmeeskonna koos-olek (pastoraat). **P, 26. novembril kl 13** igavikupühapäeva jumalateenis-tus armulauaga (talvekirik).

SUDOKU

2								8
				2				4
3			7	6	8			5
			3				6	
	7			5	2	8	3	
					9			
9			1		6		4	3
8	3							
	6		5	7	3			

LVÜ

Läänemaa vähiühing on pakkunud oma liikmeile ja nende peredele tuge juba 10 aastat.

Oleme tänulikud abi ja toetuse eest.

Läänemaa vähiühing, SEB EE621010220047448013.

LÄÄNEMAA LOOMADE VARJUPAIGAS KODU OTSIVAD KASSID

emane, u 3 a rahulik pisut häbelik

emane, u 2 a väga seltsiv rahulik

isane, u 4 k pisut pelglik sobib teiste kassidega

Sibelle

Miisu

Joosep

Kõik täiskasvanud kassid on steriliseeritud/kastreeritud. Kõik kassid on vaktsineeritud, kiibitud ning saanud parasiiditõrjed.

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3,30 €, alates 4. korrast 2,70 €; töötamine 2,10 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuseteade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,66 €/cm²; raamituult 0,78 €/cm². Kuhu minna 0,42 €/cm². Kirikuteated 12 € kuus kogudus. Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

ARVO TARMULA

Laululuiged tegid Kudani põldudel toidupeatuse

Noarootsis Kudani küla põldudel on toidupeatuse teinud tuhanded laululuiged ja lagled. Praegu valendavad sealsed põllud kaugelt põhjast siia rännanud lindudest.

Heleda kuuuga laululuiged ja lagled puhkavad Läänemaal mõnda aega, soodsa tuulega aga stardivad edasi lõuna poole.

Laululuiged pesitsevad peamiselt Loode-Venemaal ja Põhja-Soomes. Talvitusala on Lääne-Euroopas – Saksamaal, Hollandis, Suurbritannias, Taanis –, selgitas loodusmees Marko Valker.

URMAS LAURI

ILMAENNUSTUS

MUJAL MAAILMAS

14. novembril

Helsingi 3°
Rooma 13°
Kairo 25°
Sydney 20°
New York 7°

Täna Läänemaal

Muutliku pilvisusega ilm. Kohati võib sadada vihma või lörtsi. Puhub läänekaare tuul 4–9, rannikul puhanguti 13 m/s. Õhutemperatuur on 4 kuni 5 kraadi.

Kolmapäev

edelatuul
4–10 (15) m/s

öö päev

1°...6°

Neljapäev

lääne-, loodetuul
3–10 (15) m/s

öö päev

2°...6°

Reede

edela-, lõunatuul
5–12 (16) m/s

öö päev

-1°...7°

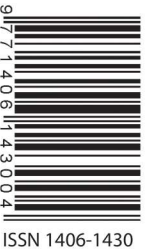

Laupäev

muutlik tuul
4–10 (14) m/s

öö päev

3°...5°

VAATA KA
WWW.LE.EE

LUMBAR
ENERGY WOOD

OSTAME

- kasvavat võsa
- vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
- leht- ja okaspuu küttepuid
- lepa enamusega metsakinnistuid

reigo@lumber.ee
tel 5342 0379 | www.lumber.ee

COZY

TURMALIIN INFRAPUNA SOOJUSTERAAPIA
KLASSIKALINE MASSAAŽ
TOITUMISNÕUSTAMINE
PERSONAALNE TOITUMISKAVA
KEHAKOOSTISE MÕÕTMINE

TEL: 5683 8783 FB: @COZYMSSAAZISALONG

Autoklaas katki? Meie saame Teid aidata. Küsi infot: +372 558 7177

Autoklaaside kivitäkete parandus ja klaasipragude peatamine.
Esiklaasi tükete parandus alates 40€/täke
Klaasipragude peatamine 25€

Autoklaaside kahjukäsitlemine ja müük
Kui kivitäke parandus esiklaasil ei ole võimalik vahetame katkise klaasi välja. Omame Sekurit Partner kvaliteedimärki, mis on juhtiva autoklaaside tootja Saint-Gobain garantii, et töö saab tehtud kvaliteetselt.

Ummacar Auto OÜ
Oja 7, Haapsalu, Läänemaa
ummacarauto@gmail.com
www.ummacar.ee

Lääne Elu uuel veebilehel registreerimine, kui oled tellinud ajalehe otsekorraldusega või vähemalt 6 kuuks

1. Mine veebilehele www.le.ee ja vajuta „TELLI / LOGI SISSE“

Toimetuse Reklaam **TELLI / LOGI SISSE**

2. Registreeru, kasutades Lääne Elu tellimuse andmeid

3. Vali pakett „Tavakasutaja“

Päevapilet 0.59 € Kestus 1 päev Digilehed Tasulised artiklid	Nädalapilet 2.44 € Kestus 1 nädal Digilehed Tasulised artiklid	Kuupilet 3.66 € Kestus 1 kuu Digilehed Tasulised artiklid	Lehepakett 1 9.00 € Kestus 1 kuu - Lääne Elu paberleht
Lehepakett 3 23.10 € Kestus 3 kuud - Lääne Elu paberleht	Digipakett 6 46.20 € Kestus 6 kuud Digilehed Tasulised artiklid Lääne Elu paberleht	Digipakett 12 92.40 € Kestus 12 kuud Digilehed Tasulised artiklid Lääne Elu paberleht	Tavakasutaja 0.00 €

4. Pärast andmete õigsuse kontrolli lisame teile ligipääsu tasulistele uudistele ja digilehtedele

Lääne Elu tellimuse vormistamine

1. Mine veebilehele www.le.ee ja vajuta „TELLI / LOGI SISSE“

Toimetuse Reklaam **TELLI / LOGI SISSE**

2. Registreeru

3. Vali sobiv pakett

Päevapilet 0.59 € Kestus 1 päev Digilehed Tasulised artiklid	Nädalapilet 2.44 € Kestus 1 nädal Digilehed Tasulised artiklid	Kuupilet 3.66 € Kestus 1 kuu Digilehed Tasulised artiklid	Lehepakett 1 9.00 € Kestus 1 kuu - Lääne Elu paberleht
Lehepakett 3 23.10 € Kestus 3 kuud - Lääne Elu paberleht	Digipakett 6 46.20 € Kestus 6 kuud Digilehed Tasulised artiklid Lääne Elu paberleht	Digipakett 12 92.40 € Kestus 12 kuud Digilehed Tasulised artiklid Lääne Elu paberleht	Tavakasutaja 0.00 €

3. Digilehtede asukoht (näevad päeva-, nädala-, kuupileti ja otsekorraldusega ning vähemalt 6 kuuks tellijad) ning tellimuse pikendamine

Toimetuse Reklaam **Konto** ▼
Digilehed
Tellimuse pikendamine
Logi välja

Lääne Elu

TELLIMISHINNAD

1 kuu 9,00 eurot	7 kuud 53,90 eurot
2 kuud 18,00 eurot	8 kuud 61,60 eurot
3 kuud 23,10 eurot	9 kuud 69,30 eurot
4 kuud 30,80 eurot	10 kuud 77,00 eurot
5 kuud 38,50 eurot	11 kuud 84,70 eurot
6 kuud 46,20 eurot	12 kuud 92,40 eurot

TELLIMINE:

1. Kodulehelt www.le.ee -> TELLIMINE
2. Toimetusest Posti 30, Haapsalu
3. Helistades telefonil 473 7222

AUHINGASADU

Telli nüüd Lääne Elu vähemalt kolmeks kuuks ja võida vahvaid auhindu

VÄLJA LOOSITAKSE

KOLM 6 KUU LÄÄNE ELU TELLIMUST, MEENEID JA TEATRI- JA KINOPILETEID.